УДК 81’22 : 81’342.8 – 34

Марта Карп
(Національний університет «Львівська політехніка»)

НАРАТИВНИЙ ЗМІСТ КОНТАМІНОВАНОЇ КОГЕЗІЇ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЇ КАЗКИ ФІЛІПА АРДА

У статті проаналізовано наративний зміст контамінованої когезії в англійській мультимодальній літературній казці Філіпа Арда. Виявлено та схарактеризовано структурно-семіотичні та наративні аспекти категорії когезії аналізованої казки, що визначають її текстотвірний характер. У цьому зв’язку проілюстровано вищесказане прикладами взаємопов’язаних фрагментів англійської мультимодальної літературної казки «HIGH in the CLOUDS» для дослідження контамінованої когезії в структурі наративу і динаміки стану персонажа. Розглянуто 6 елементів у структурі наративу, які несуть семантичне функційне навантаження: короткий виклад минулих подій; вказівка на час і місце подій та персонажів; часова послідовність подій, ранжування подій за критерієм важливості; вираження ставлення наратора до подій; вирішення ситуації; повернення до теперішнього часу. Зовнішня або внутрішня динаміка стану персонажа в наративі становить результат діяльності персонажів. Наратив виконує в сучасному суспільстві функцію посередника між особистостями й узагальненими канонами мультимодальної культури. Мультимодальність зумовлює переосмислення становище вербального знака в семіотичних конфігураціях та усвідомлення альтернативної структури наративу опісля ґрунтовного аналізу іконічного складника та параграфемного чи графічного складника в тексті англійської мультимодальної літературної казки. Встановлено, що семіотична модель інтерпретації наративного змісту контамінованої когезії є тим інструментом, що дозволяє виділити смисловий екстракт зі знака мови і максимально точно відтворити його шляхом винайдення в іконічному складнику відповідника з ідентичним набором «ядерних сем». Під час дослідження семіотичної моделі інтерпретації наративного змісту контамінованої когезії в тексті англійської мультимодальної літературної казки Філіпа Арда «HIGH in the CLOUDS» за ознакою мікро-, мезо- та макровкраплень було виявлено 100% наявність макровкраплень.

Ключові слова: англійська мультимодальна літературна казка, вербальний складник, графічний складник, іконічний складник, контамінована когезія, параграфемний складник.

Марта Карп. НАРРАТИВНОЕ СОДЕРЖАНИЕ КОНТАМИНИРОВАННОЙ КОГЕЗИИ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЙ СКАЗКИ ФИЛИППА АРДА

В статье проанализировано нарративное содержание контаминированной когезии в английской мультимодальной литературной сказке Филиппа Арда. Выявлены и охарактеризованы структурно-семиотические и нарративные аспекты категории когезии рассматриваемой сказки, определяющие ее текстовый характер. В этой связи проиллюстрировано вышесказанное примерами взаимосвязанных фрагментов английской мультимодальной литературной сказки «HIGH in the CLOUDS» для исследования контаминированной когезии в структуре нарратива и динамики состояния персонажа. В структуру нарратива входит шесть элементов, несущих семантические функциональные нагрузки: краткое изложение прошлых событий; указание на время и место событий и персонажей; временная последовательность событий, ранжирование событий по критерию важности; выражение отношения рассказчика к происходящему; решения ситуации; возврат к настоящему времени. Внешняя или внутренняя динамика состояния персонажа в нарративе представляет собой результат деятельности персонажей. Нарратив выполняет в современном обществе функцию посредника между личностями и обобщенными канонами мультимодальной культуры. Мультимодальность требует от нас переосмыслення положения вербального знака в семиотических конфигурациях и осознанния альтернативной структуры нарратива после основательного анализа иконической составляющей и параграфемной или графической составляющей в тексте английской мультимодальной литературной сказки. Установлено, что семиотическая модель интерпретации нарративного содержания контаминированной когезии является тем инструментом, который позволяет выделить смысловой экстракт из знака языка и максимально точно воспроизвести его путем изобретения в иконической составляющей соответствия с идентичным набором «ядерных сем». Во время исследования

семиотической модели интерпретации нарративного содержания контаминированной когезии в тексте английской мультимодальной литературной сказки Филиппа Арда «HIGH in the CLOUDS» по признаку микро-, мезо- и макровкраплений было обнаружено 100% наличие макровкраплений.

Ключевые слова: английская мультимодальная литературная сказка, вербальная составляющая, графическая составляющая, иконическая составляющая, контаминированная когезия, параграфемная составляющая.

Marta Karp. NARRATIVE CONTENT OF CONTAMINATED COHESION IN THE MULTIMODAL TALE WRITTEN BY PHILIP ARDAGH

Narrative content of contaminated cohesion in the English multimodal literary fairy tale written by Philip Ardagh is analysed in the article. The aim of the article is to highlight and characterize structural-semantic and narrative aspects of cohesion that determine its textual character in the analysed multimodal literary fairy tale. The above-mentioned aim is illustrated by the example including three interconnected fragments of English multimodal literary fairy tale «HIGH in the CLOUDS» in order to research contaminated cohesion in the narrative structure and character dynamics. Six elements conveying semantic functional load are included into the structure of the narrative: a brief outline of past events; indication of time and place referring to events and characters; temporal sequence of events, events ranging by criterion of importance; expression of the attitude of the narrator to the events; solution of situation; return to the present time. In the narrative the external or internal character dynamics is the result of the character activity. In the modern society the narrative performs the function of the mediator between the individuals and the generalized canons of the multimodal culture. Multimodality causes us to reconsider the position of the verbal sign in semiotic configurations and to reflect on the alternative structure of the narrative, after a thorough analysis of the iconic component and paragraphemic/graphic component in the text of English multimodal literary fairy tale. The semiotic model of the interpretation on the narrative content of contaminated cohesion is a tool that allows to separate the semantic extract from the sign of the language and reproduce it as accurately as possible in the iconic component by identifying the equivalent with the identical set of «nuclear sems». According to the micro-, meso- and macro inclusions, the study into the semiotic model of the interpretation on the narrative content of contaminated cohesion has revealed 100% of macro inclusions in the text of English multimodal literary fairy tale «HIGH in the CLOUDS» written by Philip Ardagh. In prospect the suggested semiotic and narrative interpretation of modes of contaminated cohesion in English multimodal literary fairy tales written by Philip Ardagh can serve as a model for further linguistic text research on other categories of different text genres according to the modern linguistic, stylistic, cognitive and discourse studies. Multimodality as a multipurpose toolkit covers a diversity of perspectives, ways of thinking and possible approaches to perceptive comprehension of modern fictional text.

Key words: contaminated cohesion, English multimodal literary fairy tale, graphic component, iconic component, paragraphemic component, verbal component.

Наратив – розповідання (як продукт і як процес, об’єкт і акт, структура і структурація) однієї чи більше дійсних або фіктивних подій, які повідомляються одним, двома чи кількома нараторами одному, двом або кільком наратованим [3, с. 73; 5, p. 165]. До структури наративу входить шість елементів, які несуть семантичне функційне навантаження: короткий виклад минулих подій; вказівка на час і місце подій та персонажів; часова послідовність подій, ранжування подій за критерієм важливості; вираження ставлення наратора до подій; вирішення ситуації; повернення до теперішнього часу [9; 6].

Зовнішня або внутрішня динаміка стану персонажа в наративі презентує результат діяльності персонажів [7]. На думку Р. Франсозі, наративна модель А. Греймаса функціонує так: адресант ініціює подію; адресат одержує вигоду від події; суперник сповільнює або перешкоджає події, протистоячи суб’єктові або конкуруючи з ним за об’єкт; помічник наближає події, допомагаючи суб’єктові [8, p. 524].

Наратив «як вираження норм в комунікації» [1, с. 38] виконує в сучасному суспільстві функцію посередника між особистостями й узагальненими канонами мультимодальної культури, тобто є одночасно моделлю світу та моделлю особистого «я».

Мультимодальність вимагає принципового переосмислення становища вербального знака в семіотичних конфігураціях [2] та усвідомлення альтернативної структури наративу

опісля нашого ґрунтовного аналізу іконічного складника (далі ІС) та параграфемного (далі ПС) чи графічного (далі ГС) складників у тексті англійської мультимодальної літературної казки (далі АМЛК) [11, p. 4]. Семіотична модель інтерпретації наративного змісту контамінованої когезії є тим інструментом, що дозволяє виділити смисловий екстракт зі знака мови [10, p. 244–249; 4] і максимально точно відтворити його шляхом винайдення в ІС відповідника з ідентичним набором «ядерних сем». Метою статті є вияв і характеризація структурно-семіотичних і наративних аспектів категорії когезії англійської мультимодальної літературної казки Філіпа Арда, що визначають її текстотвірний характер.

Розглянемо три взаємопов'язані фрагменти АМЛК «HIGH in the CLOUDS» для дослідження контамінованої когезії в структурі наративу і динаміки стану персонажа.

Для прикладу проаналізуємо контаміновану когезію в першому фрагменті-наративі АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (1: HiC, p. 6–7).

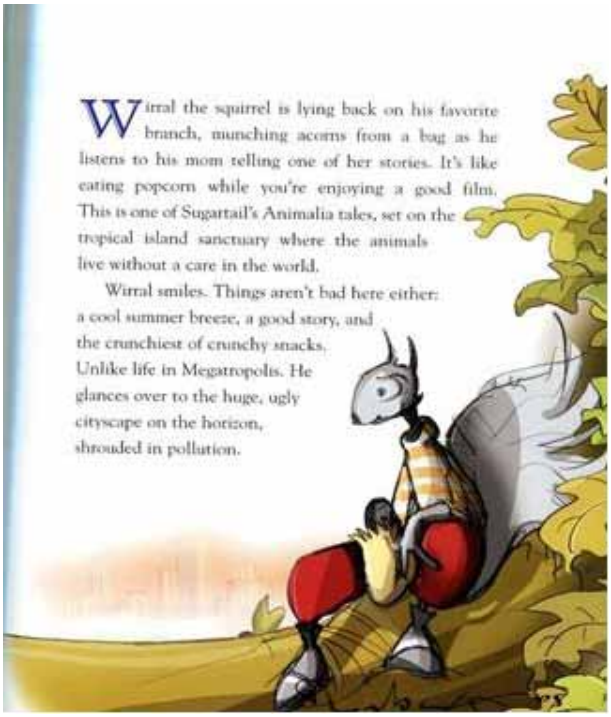

Ілюстрація № 1.1
Фрагмент-наратив АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (1: HiC, p. 6–7)

У структурі змісту фрагмента виокремлюємо три теми *Wirral the squirrel*, *here (in Woodland)* і *life in Megatropolis*. У риторичній структурі фрагмента сегментні одиниці *lying back on… branch*, *munching acorns from a bag*, *listens to his mom… stories, smiles* характеризують першу тему; сегментні одиниці *a cool summer breeze*, *a good story*, *the crunchiest of crunchy snacks* деталізують другу тему; сегментні одиниці *huge*, *ugly cityscape on the horizon… in pollution* описують третю тему. На мезоілюстрації зображено протагоніста – усміхнену білочку Вірала, що вмостилася на улюбленій гілці та гризе жолуді, слухаючи казку, яку оповідає їй мама. Візуалізація вербального складника (далі ВС) *listens to his mom telling one of her stories* представлена нижче.

Літній бриз ледь помітний на листях дерева, хороша казка, найхрусткіша закуска символізують Вудленд, в якому мешкає Вірал, у порівнянні із забрудненим пейзажем Меґатрополіса, на який позирає протагоніст. Зміст ІС та ВС повністю збігається. Ілюстрація дублює ВС, розставляючи пріоритети: на передньому плані візуалізовано протагоніста Вірала у Вудленді, а на задньому – Меґатрополіс. У структурі макету ліва порожня сторінка сигналізує про відсутність інформації, оскільки фрагмент *Wirral the squirrel*, розміщений

праворуч, розпочинає АМЛК. ВС (катафора) передує ІС (постцедент). Топографемне розміщення ВС вказує на назву АМЛК «HIGH in the CLOUDS». У навігаційній структурі перша сторінка АМЛК не нумерується: розміщення ілюстрації спонукає до її відсутності. У лінгвістичній структурі наративний зміст лінгвальної когезії полягає в наявності формальних засобів зв'язку лексем та синтаксем, зокрема анафоричних зв'язків (*Wirral → he*), дейксису (*his*), вказівної референції (*here*), кон'юнкції (*as*, *while*, *where*, *and*) у синтаксисі фрагмента АМЛК. Наративний зміст контамінованої когезії ґрунтується на трансформації смислу одиниць синтаксем в зображені одиниці ІС.

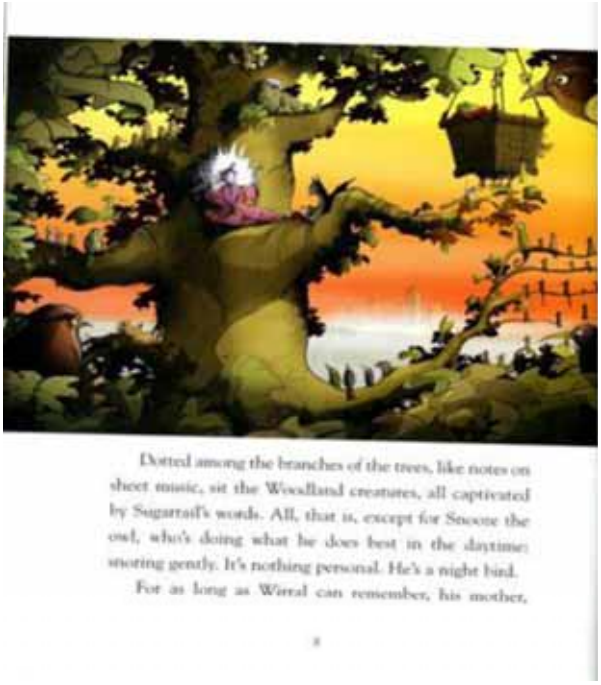

Ілюстрація № 1.2
Фрагмент-наратив АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (1: HiC, p. 8)

Проаналізуємо контаміновану когезію в другому фрагменті-наративі АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (2: HiC, p. 12–13).

У структурі фрагмента виокремлюємо чотири надфразові єдності. У структурі змісту першої надфразової єдності тема *Wirral* описується сегментними одиницями риторичної структури *dashes… the tree, looking back over his shoulder … Mom is close*. ІС візуалізує Вірала, що мчить вниз по дереву та оглядається назад, щоб переконатися у присутності Мами (Mom). Виокремлена абзацом синтаксема *She isn't.* збігається з відсутністю Мами на першій мезоілюстрації. Означений артикль *the*, що супроводжує лексему *tree*, сигналізує про наявність у надфразовій єдності інформації, попередньо зображеної на ілюстрації. У структурі макету ВС (анафора) співвідноситься з ІС (антецедент), який міститься в попередньому контексті АМЛК. У лінгвістичній структурі анафора (*Wirral → his → him; Mom → she*), кон'юнкція (*that*) є ознаками лінгвальної когезії в межах надфразової єдності. Тему *Sugartail's limp white body* другої надфразової єдності та тему *His mother whispers* третьої надфразової єдності не віддзеркалено в ІС. У риторичній структурі четвертої надфразової єдності сегментні одиниці *Wirral lays*, *a patch of springy moss* характеризують тему *her lifeless body*. Друга мезоілюстрація дублює зміст ВС: Вірал щойно поклав тіло мертвої білочки на мох. Темно-коричневий колір другої ілюстрації, порівняно з кольоровою гамою першої ілюстрації, символізує траур. У структурі макету четвертої надфразової єдності ВС (катафора) передує розміщеному по центру ІС (постцедент). У лінгвістичній структурі фрагмента АМЛК формальний зв'язок між лексемами та синтаксемами забезпечують засоби лінгвальної когезії, репрезентовані референцією (*Wirral → his shoulder*

→ *him* → *Wirral* → *he* → *his paws* → *«you»* → *Wirral* → *he* → *«you»* → *Wirral*; *Mom* → *she* → *Sugartail's body* → *her* → *his mother* → *she* → *her* → *her breath* → *Sugartail's final words* → *her lifeless body*; *the soft earth* → *it*; *Animalia* → *it* → *this magical sanctuary*); еліпсисом (*She isn't*; *«No!»*; *Wirral… It's real…*); кон'юнкцією (*that*, *and*), лексичною когезією (повтори *falling… falling…*; *«No!» cries Wirral. «No!»)*; паралелізмом *(It's a real land, Wirral… It's real…*). Використання трьох крапок сповільнює розповідь (*falling…*) і транслює труднощі, спричинені протіканням монологу (*You'll be safe there…*; *Wirral… It's real…*). Наративний зміст контамінованої когезії полягає в повторній візуалізації протагоніста Вірала на двох контрастних ілюстраціях, що корелюють з першою і четвертою надфразовими єдностями та фреймують фрагмент АМЛК.

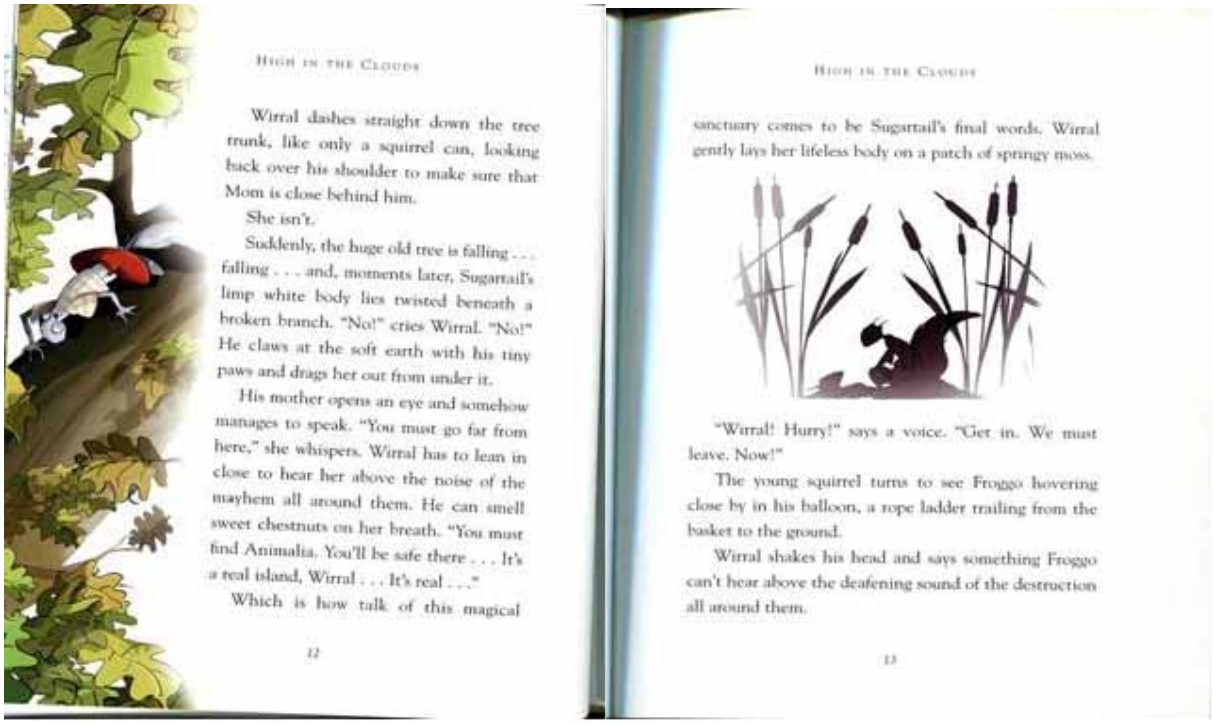

HIGH IN THE CLOUDS

Wirral dashes straight down the tree trunk, like only a squirrel can, looking back over his shoulder to make sure that Mom is close behind him.

She isn't.

Suddenly, the huge old tree is falling . . . falling . . . and, moments later, Sugartail's limp white body lies twisted beneath a broken branch. "No!" cries Wirral. "No!" He claws at the soft earth with his tiny paws and drags her out from under it.

His mother opens an eye and somehow manages to speak. "You must go far from here," she whispers. Wirral has to lean in close to hear her above the noise of the mayhem all around them. He can smell sweet chestnuts on her breath. "You must find Animalia. You'll be safe there . . . It's a real island, Wirral . . . It's real . . ."

Which is how talk of this magical

12

HIGH IN THE CLOUDS

sanctuary comes to be Sugartail's final words. Wirral gently lays her lifeless body on a patch of springy moss.

"Wirral! Hurry!" says a voice. "Get in. We must leave. Now!"

The young squirrel turns to see Froggo hovering close by in his balloon, a rope ladder trailing from the basket to the ground.

Wirral shakes his head and says something Froggo can't hear above the deafening sound of the destruction all around them.

13

Ілюстрація № 2
Фрагмент-наратив АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (2: HiC, p. 12–13)

Проаналізуємо контаміновану когезію в третьому фрагменті-наративі АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (3: HiC, p. 16–17).

У структурі змісту фрагмента визначаємо тему *Wirral… in the city (Megatropolis)*. У риторичній структурі *knapsack: a few hastily snatched items*; *his long trek: two/three days*; *his feet are very sore*; *his old life is over* деталізують тему. Мезоілюстрація демонструє довгий шлях Вірала зі зруйнованого Вудленда до Меґатрополіса. У ранці на спині протагоніста є похапцем вхоплені речі. Біль у ногах, втрата відчуття часу відображені в постаті Вірала. Зображення протагоніста зі спини здалеку символізує про кінець його старого життя. Ілюстрація у вигляді кола асоціюється з нескінченністю, оскільки кінець старого життя знаменує початок нового. Залишаючи тінь позаду себе (старе життя), протагоніст рухається назустріч сонцю (новому життю). У структурі макету фрагмента ВС (катафора) передує ІС (постцедент). Розміщені по центру три зірочки та виокремлена графема *W* супраграфемним засобом парафеміки в лексемі *With* маркує початок читання фрагмента АМЛК. У лінгвістичній структурі особова референція (*his friends → Wirral → he → his long trek → the squirrel → he → him → he → his old life → his feet*) пронизує синтаксеми фрагмента. Наративний зміст контамінованої когезії відображає внутрішню сутність та сукупність засобів ВС та ІС, відтворюючи відповідну послідовність їх розміщення у фрагменті АМЛК.

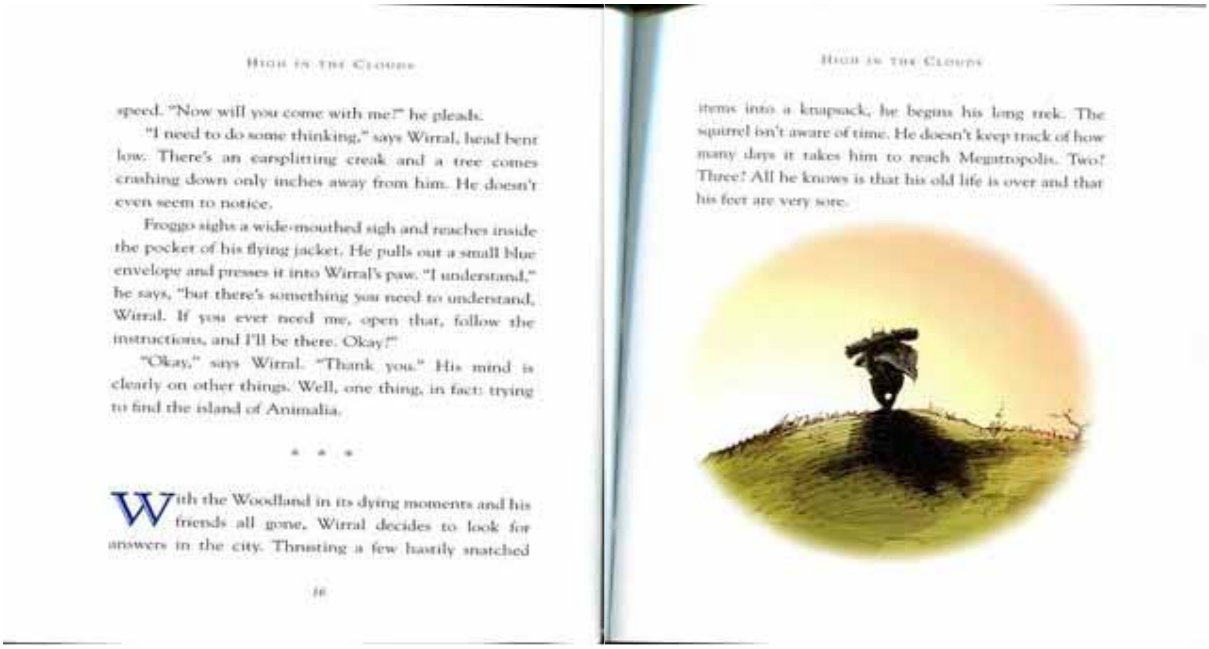

HIGH IN THE CLOUDS

speed. "Now will you come with me?" he pleads.

"I need to do some thinking," says Wirral, head bent low. There's an earsplitting creak and a tree comes crashing down only inches away from him. He doesn't even seem to notice.

Froggo sighs a wide-mouthed sigh and reaches inside the pocket of his flying jacket. He pulls out a small blue envelope and presses it into Wirral's paw. "I understand," he says, "but there's something you need to understand, Wirral. If you ever need me, open that, follow the instructions, and I'll be there. Okay?"

"Okay," says Wirral. "Thank you." His mind is clearly on other things. Well, one thing, in fact: trying to find the island of Animalia.

* * *

With the Woodland in its dying moments and his friends all gone, Wirral decides to look for answers in the city. Thrusting a few hastily snatched

16

HIGH IN THE CLOUDS

items into a knapsack, he begins his long trek. The squirrel isn't aware of time. He doesn't keep track of how many days it takes him to reach Megatropolis. Two? Three? All he knows is that his old life is over and that his feet are very sore.

Ілюстрація № 3
Фрагмент-наратив АМЛК «HIGH in the CLOUDS» (3: HiC, p. 16–17)

Отож, структура наративу трьох взаємопов'язаних фрагментів АМЛК «HIGH in the CLOUDS» містить такі елементи: короткий виклад минулих подій (*Wirral smiles. Things aren't bad here either: a cool summer breeze, a good story, and the crunchiest of crunchy snacks*); вказівку на час подій (*summer*), на місце подій (*Woodland*), на персонажів (протагоніст *Wirral*, *Sugartail*); часову послідовність подій та ранжування подій за критерієм важливості (*Wirral the squirrel is lying back on his favourite branch… Wirral dashes straight down the tree… Sugartail's limp white body lies twisted beneath a broken branch… «You must find Animalia»… Wirral lays her lifeless body on a patch of moss… he begins his long trek…*); вирішення ситуації (*Wirral decides to look for answers in the city*); повернення до теперішнього часу (*All he knows is that his old life is over and that his feet are very sore*). У тексті АМЛК «HIGH in the CLOUDS» вираження ставлення наратора до подій є менш вираженим, оскільки він розміщується на більшій дистанції від наратованих подій.

У трьох взаємопов'язаних фрагментах АМЛК «HIGH in the CLOUDS» зовнішня динаміка стану протагоніста (*Wirral smiles… «No!» cries Wirral. «No!»*) та внутрішня динаміка стану персонажа (*Wirral decides to look for answers in the city… All he knows is that his old life is over…*) є результатом діяльності антагоніста Ґретск (про яку адресат дізнається після вищезгаданих подій) – загибель його мами Шуґартейл (Sugartail) і знищення Вудленда.

Поглинаючи елементи структури наративу АМЛК та зовнішню і внутрішню динаміку стану персонажа, контамінована когезія забезпечує логічну послідовність і темпоральну та просторову кореляцію між ВС та ІС. У структурі наративу вербальні елементи лінгвальної когезії трансформуються у взаємозалежні послідовні ілюстрації, коли інтерпретація однієї з ілюстрацій залежить від зв'язку між іншими (контамінованої референції та повтору).

Під час дослідження семіотичної моделі інтерпретації наративного змісту контамінованої когезії в тексті АМЛК Філіпа Арда за ознакою мікро-, мезо- та макровкраплень було виявлено 100% наявність макровкраплень.

Перспективою виконаного дослідження вважаємо залучення запропонованої семіотико-наративної інтерпретації контамінованих засобів когезії АМЛК Філіпа Арда із використанням *GeM model* у подальші текстолінгвістичні розвідки, які доцільно здійснювати

на матеріалі інших категорій текстів різножанрової типології у вимірах новітніх лінгвостилістичних, лінгвокогнітивних та дискурсних студій.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АМЛК – англійська мультимодальна літературна казка
ВС – вербальний складник
ГС – графічний складник
ІС – іконічний складник
ПС – параграфемний складник

ЛІТЕРАТУРА

1. Брокмейер И. Нарратив: проблемы и обещания одной альтернативной парадигмы / И. Брокмейер, Р. Харре // Вопросы философии. – М. : Наука, 2000. – № 3. – С. 29–42.
2. Карп М. А. Взаємодія засобів контамінованої лексичної когезії в тексті англійських мультимодальних літературних казок Філіпа Арда / М. А. Карп // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» . Сер. Філологічна : збірник наукових праць / укл. І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – Вип. 62. – С. 136–139.
3. Ткачук О. М. Наратологічний словник / О. М. Ткачук. – Тернопіль : Астон, 2002. – 173 с.
4. Alan K. Natural Language Semantics / Keith Alan. – Oxford : Blackwell Publishers Ltd, 2001. – 552 p.
5. Baldick Ch. The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms / Chris Baldick. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – 280 p. (CODLT).
6. Boyd B. On the Origin of Stories: Evolution, and Fiction / Brian Boyd. – Harvard : Harvard University Press, 2009. – 541 p.
7. Chatman S. Story and Discourse : Narrative Structure in Fiction and Film / Seymour Chatman. – Ithaca : Cornell Univ. Press, 1978. – 278 p.
8. Franzosi R. Narrative Analysis-Or Why (And How) Sociologists Should be Interested in Narrative / Roberto Franzosi // Annual Review of Sociology. – 1998. – Vol. 24. – 39 p.
9. Labov W. Language in the Inner City: Studies in the Black English / William Labov. – Philadelphia : University of Pensilvania Press, 1972. – 412 p.
10. Nash-Webber B. Semantic Support for Speech Understanding System / Bonnie Nash-Webber // IEEE Sumposium on Speech, Recognition. – 1974. – April. – P. 244–249.
11. New Perspectives on Narrative and Multimodality / ed. by Ruth Page. – London; New York : Routledge, 2010. – 229 p. – (Series in Routledge Studies in Multimodality; first edition).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРОВАНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Ardagh Ph. High in the Clouds / Philip Ardagh, Paul Mc Cartney ; illustrated by Geoff Dunbar. – New York : Dutton Children’s Books, 2005. – 100 p. (HiC).

Стаття надійшла до редакції 09.12.2017 р.